

ОДЗИВИ ЧИТАЛАЦА

Потпуковник АЛЕКСАНДАР БАКИЋ:

ПОКРЕТНА ГРУПА У НАСТУПНОЈ ОПЕРАЦИЈИ

Ако се проучава чланак пуковника Нежмаха „Покретна група у наступној операцији“, који је објављен у „Војном делу“ бр. 1 за 1951 годину, може се доћи до закључка да су искуства о покретној групи и о њеној улози у операцијама на Источном фронту једноставно пренета на операције које су извођене на Западном и Афричком фронту, без обзира на разлике операција на тим разноврсним војиштима и не водећи довољно рачуна о организацији и снабдевености техником савезничких армија, о разлици организације немачке одбране, итд.

Нико не оспорава да је покретна група створена да, после пробоја тактичке одбране, избије извесним снагама јаке ватрене моћи и велике покретљивости на отворени терен — у оперативну дубину — да би проширила успех ради победе непријатеља. Тачно је и то да су некадашњу улогу коњице која је поред извиђања и обезбеђења бокова, служила баш за дејство у оперативној дубини, сада углавном замениле оклопне јединице. Али када се каже „Покретна група је један од значајнијих елемената борбеног поретка већих оперативних јединица при извођењу наступних операција у савременом рату“ и да на Западном фронту „Леп пример употребе покретне групе јаког састава имамо после пробоја код Сен Лоа“, значи да писац није уочио разлику између покретних група на Источном фронту и употребе оклопних јединица на Западном фронту, а ево зашто:

1) Код Сен Лоа не ради се о покретној групи, већ о целој Трећој америчкој армији, која је тек тада стигла у Француску, као други ешелон Врховне команде савезничких инвазионих снага. Јасно је да други ешелон и покретна група нису једно те исто. Трећа армија убачена је у борбу тек после пробоја тактичке дубине немачке одбране, истина не цела одједном. У својој књизи „War as I knew it“ (Рат како сам га ја видео) генерал Патон, командант ове армије, наводи да је армија августа 1944 г. постала оперативна и да су тада ступили у акцију само 8 корпус са две тенковске и две пешадиске дивизије и 15 корпус са три пешадиске дивизије, док су се остала два корпуса (12 од једне пешадиске дивизије и 20 од једне француске тенковске дивизије) у то време још припремали за акцију, очекујући нове јединице из Енглеске. Из даљег излагања генерала Патона види се да је при крају Фалеске операције (која је почела пробојем код Сен Лоа) Трећа аме-

ричка армија имала седам пешадских и пет тенковских дивизија, те се, према томе, никако не може упоредити са нормалном покретном групом на Источном фронту.

2) Покретну групу на Источном фронту сачињавале су сувоземне јединице највеће покретљивости и најјаче ударне моћи, тј. механизоване и моторизоване јединице, за разлику од пешадских, коњичких, и др. јединица које и по брзини кретања и по снази удара знатно заостају за њима. Међутим, на Западном фронту не може се говорити о јединицама највеће и најмање покретљивости, јер су све биле моторизоване, пошто у савезничким армијама на Западу није било ни једног коња, тако да су све јединице биле приближно исте брзине кретања.

На Источном фронту, на пример, у нападној операцији армије борбени поредак могао је да има: први ешелон састављен од стрељачких дивизија (чији би задатак био пробој тактичке дубине одбране или пробој главног појаса непријатељске одбране), затим покретну групу, састављену од тенковских и мото-стрељачких јединица, и други ешелон од стрељачких дивизија (за развијање успеха, пробој трећег појаса одбране, ако је овај или још неки поред овог постојао и за евентуално окружење или гоњење непријатеља), а понекад и армиску резерву од 1—2 стрељачке дивизије. Међутим, на Западу су армије скоро увек постројавале своје корпусе у линији, док су се тенковске дивизије (најчешће по три у армији) налазиле у другим ешелонима корпуса. То значи да се у другим ешелонима корпуса једне армије без икаквих ојачања налазило близу 800 тенкова (једна тенковска дивизија је бројала 260 тенкова). Армиски корпус се ретко кад налазио у другом ешелону армије, а и армиска резерва често пута није била довољно јакá.

Према томе, на Западном фронту при пробоју непријатељске одбране постојала су углавном два ешелона — први, састављен претежно од стрељачких и други, претежно од тенковских јединица, тако да никакве покретне групе — као посебног елемента борбеног поретка — није било, нити се у западној литератури ма где помиње.

Уосталом, поставља се питање колико је нормална, стандардна покретна група на Источном фронту била јача од савремене америчке пешадске дивизије, која броји близу 150 тенкова (у коју је на основу ратног искуства укључен тенковски батаљон, а тенковске чете у њене пукове) и зашто не би свака оваква дивизија, ојачана са нешто корпусних тешких тенкова, могла да добије улогу покретне групе?

Покретна група, као посебан елемент борбеног поретка, која је на Источном фронту створена од најпокретљивијих јединица и јединица велике ударне моћи, настала је услед недостатка мотора у Совјетској армији у току Другог светског рата, док на Западу таквог недостатка није било. Совјетска армија је била на то принуђена да би повећала темпо и дубину својих операција.

Према томе, и ауторову констатацију да је покретна група као важан елемент „борбеног поретка већих оперативних јединица при извођењу наступних операција у савременом рату“, треба ограничити на Источни фронт, јер не видимо разлог зашто операције на западу не би биле савремене.

Исто тако сматрамо да данас треба да претрпи извесну исправку аутора поставка о томе како „проблем непрекидног и благовременог снабдевања покретне групе није у потпуности решен и поред великих могућности данашње технике“. И овде аутор као пример наводи Трећу америчку армију при њеном надирању кроз Француску ка немачкој граници. Не видим разлога зашто не би навео и Прву америчку, или Другу британску, или Прву канадску армију, када су и ове у исто време кад и Трећа армија надирале кроз Француску и Белгију ка немачкој граници и остајале без горива и муниције. Међутим, проблем њиховог снабдевања је решаван и решен, иако је у појединим етапама био акутан.

ИСПРАВКЕ :

На страни 91 у четвртном реду одоздо место „челни“ ставити „четни“.

На страни 117 у скици број 1 и 2 место речи „Замагљивање“ и „Гариљијано“ ставити „Замагљивање“, и „Гариљано“.